

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ดีลิ๊ะ สะมะแอ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
พ.ศ. 2557

Participation in Basic Education Management of the Local
Government Organization in Yaha District
of Yala Province

DILA SAMAAE

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirements for the Master of Education
Field in Educational Administration
Graduate School
YalaRajabhat University**

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัด
ยะลา

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)

Participation in Basic Education Management of
the Local Government Organization in Yaha
District of Yala Province

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ดิลีสะ สะมะแอ

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

(ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุญภิรมย์)

อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุรณี แก้วเอียน)

.....กรรมการ
(ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุรณี แก้วเอียน)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกสรี ถัดเลีย)

วันที่ ๓๐ เดือน ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๘

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ ดิถี สะมะแอ

ชื่อปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิชาการค้นคว้าอิสระ

1. ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุณี เก้าเอี้ยน	กรรมการ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน และ (3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 207 คน โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) มีค่าความเชื่อมั่นของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ทั้งฉบับเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Anova) ด้วยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

- ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ ด้านบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ
- ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
- ผลการประมวลข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานต่างๆมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็ก ควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนการคัดเลือกครูดีเด่น และควรให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

Abstract

Independent study Title	Participation in Basic Education Management of the Local Government in Yaha District of Yala Province
Researcher	Dilah Sama ae
Degree Sought	Master of Education
Major	Educational Administration
Academic Year	2014

Independent study Advisory

1. Dr. Nawarat Treepaiboon	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Jarunee Kao - ian	Committee

The study aimed (1) to study the level of participation in basic education management of the local government in Yaha district of Yala province, (2) to compare participation in basic education management of the local government in Yaha district of Yala province, by position, educational background, and work experience, and (3) to process feedback about their participation in basic education management of the local government in Yaha district of Yala province. The population in the study was 207 people by using Yamane formula. The tools used in the study were, a questionnaire with the confidence of participation in basic education of the local government in Yaha district of Yala at 93. Statistics used were the percentage, mean, standard deviations, F-test by One-Way Anova, and by testing pairs with the Scheffe (Scheffe's Method)

Results found that:

1. The level of participation in basic education management of local government in Yaha district of Yala; the overall was at moderate level. When considering at each aspect, it showed that most aspects were at moderate level. The highest mean value aspect was the budget management followed by the general administration, the personnel administration respectively and academic administration.
2. The results of the participation in basic education of local government in Yaha district of Yala based on variables of education and work experience; the overall showed no difference.
3. In processing feedback on participation in basic education of local governments in Yaha, Yala province; were the local organization should be involved in supporting the development of internal quality assurance in schools by getting local agencies participated in the internal quality assessment, the organizations should allocate funds for children supplementary activities to improve teaching and learning activities, such as Children's Day event, the local organization should be involved in the selection of outstanding teachers and there should be evaluation on the implementation of the management plan of the schools.

กิตติกรรมประกาศ

งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์ ที่ได้กรุณา
รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อ
บกพร่องต่างๆ ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.จรรณี แก้วเย็น ที่คอยสั่งสอนให้คัมภีร์ในการค้นคว้าอิสระ ผู้ค้นคว้าอิสระขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
 ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดทั้งให้กำลังใจในการค้นคว้า
อิสระจนสำเร็จ

ขอขอบผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
นายพรชัย มณีรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปะแต และนางสาวปารวี รักษ์ธรรม ผู้อำนวยการกอง
การศึกษา เทศบาลตำบลท่าสาป ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ตลอดจนผู้บริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในอำเภอยะหา
จังหวัดยะลา ที่ให้ข้อมูลในการค้นคว้าในครั้งนี้

ดีล๊ะ สะมะแอ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	5
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ.....	5
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	6
1. ขอบเขตด้านประชากร.....	6
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	6
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	6
3.1 ตัวแปรต้น.....	6
3.2 ตัวแปรตาม.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	9
2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	11
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม.....	12
4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการศึกษา.....	14
5. แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	19
6. ขอบข่ายและภารกิจงานของสถานศึกษา.....	22
7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	58
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา.....	66
9. ข้อมูลสถานศึกษาในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา.....	67

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69

1. งานวิจัยในประเทศ.....	69
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	73
กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	75
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	76
1. ลักษณะเครื่องมือ.....	76
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ.....	80
2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการค้นคว้าอิสระ.....	99
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	105
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	105
2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	106

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	112
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	115
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	119
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability).....	129
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ.....	131

ภาคผนวก จ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ.....	137
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ.....	139
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	141
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา.....	66
2	สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา.....	68
3	แผนปฏิบัติการวิจัย.....	81
4	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	83
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา.....	84
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานวิชาการ.....	85
7	ค่าเฉลี่ยและ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานงบประมาณ.....	87
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานบุคคล.....	88
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานทั่วไป.....	89
10	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหาจังหวัดยะลาจำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง.....	91
11	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา...	92
12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน.....	93
13	แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป.....	94

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ทรัพยากรมนุษย์พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาของชีวิตแรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถต่างๆ ในการดำรงชีวิต ประกอบสัมมาอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เป็นพลังในการสร้างสรรค์พัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน การระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนของสังคม เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทุกประเทศต่างให้การยอมรับว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน และพัฒนาชาติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการจากระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดยิ่งขึ้น ขึ้นไปในสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ในโลกปัจจุบัน

การปฏิรูปการเมืองการปกครองในประเทศไทย ทำให้เกิดกระแสการกระจายอำนาจในด้านต่างๆ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทุกองค์กร ทั้งองค์กรทางการศึกษาและองค์กรท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน ด้วยระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมาเป็นระบบการรวมอำนาจที่ส่วนกลาง ชุมชนไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น จึงได้มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการศึกษาจากการรวมอำนาจของส่วนกลางให้กระจายสู่หน่วยปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

รัฐได้มีความพยายามที่จะปฏิรูประบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (ตะวัน พันธุ์ชูศรี, 2552 : 2) กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 49 การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 289 วรรค 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ วรรค 3 การจัดการศึกษาอบรมภายใน

ท้องถิ่นตามวรรค 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษา ศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น นอกจากนั้นพระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น, 2554 : 188) ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ที่ต้อง ทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 67 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ราชการมอบหมาย จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทำให้มีการตราพระราช บัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 268) ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วน ตำบลมีอำนาจในการจัดระบบบริการสาธารณะประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเองในการ จัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (จันทน์ หอมเย็น, จิราส ชยานันท์ และภราดร ห้อมเย็น, 2555 : 65) อันเป็นกฎหมายแม่บทใน การบริหารและจัดการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ด้านการบริหารและจัดการศึกษานั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ว่าด้วยการบริหารและจัดการศึกษาของรัฐ ส่วนที่ 2 ว่าด้วยการบริหารและจัดการ ศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนที่ 3 ว่าด้วยการบริหาร และจัดการศึกษาของ เอกชน โดยในส่วนของการบริหารจัดการศึกษาของรัฐได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจไว้ในมาตรา 39 ความว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถาน ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงทำให้สถานศึกษามีอำนาจและจัดการศึกษาในด้านบริหาร วิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป อย่างมีอิสระมากขึ้น ตามมาตรา 9 (6) สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และมาตรา 29 สถานศึกษาต้องร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จัก เลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (จันทน์ หอมเย็น, จิราส ชยานันท์ และภราดร ห้อมเย็น, 2555 : 68) หมวด 5 มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการ ศึกษาให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดย

อาจเรียกเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด และให้บุคคล ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นในแก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น นอกจากนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนภาษี ตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด แสดงให้เห็นรัฐต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม การปฏิรูปการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่ารัฐได้เปิดโอกาสและกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพร้อมกับสถานศึกษามากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรปกครองระดับล่างที่ใกล้ชิดกับชุมชนและประชาชนมากที่สุด รู้และเข้าใจปัญหาความต้องการของชุมชนและประชาชนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างอิสระ มีอำนาจในการบริหารและการกำหนดนโยบายการตัดสินใจ และการออกข้อบังคับที่ใช้กับประชาชนในท้องถิ่น (ตะวัน พันธุ์ชูศรี, 2552 : 3) เช่นเดียวกันกับสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีคุณภาพ ดังนั้นในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป ควรให้ชุมชน ท้องถิ่น และบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและประชาชน จึงทำให้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นมากขึ้นเพื่อหาข้อเท็จจริงว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับการศึกษาในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ญาณะณี จันทรัตน์ (2548 : 93 - 94) ศึกษาการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่าบทบาทโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ด้านการจัดการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความพร้อมในด้านต่างๆ ในอันที่จะจัดการศึกษา และการบริหารการศึกษา ตลอดจนการดำเนินการจัดการศึกษา ทำให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การจัดสรรบุคลากร การจัดตั้งงบประมาณ ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง การให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่ชุมชน การจัดให้มีฝ่ายงานรับผิดชอบ การศึกษาอบรมโดยตรง การจัดให้มีห้องสมุดชุมชน การจัดให้มีฝ่ายติดตามและประเมินผล ส่วนทางด้านส่งเสริมการศึกษาที่เน้นให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม และจริยธรรม ให้เป็นคนดี มีความสุข ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และโภชนาการ ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นเพียงผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษา และสนับสนุนด้านงบประมาณ เช่น การ

สนับสนุนสื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) ตลอดจนการสนับสนุนการณรงค์การต่อต้านยาเสพติด

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระสนใจถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ที่ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ และเพื่อความรู้ความเข้าใจในการรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต นอกจากนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา จึงมีความต้องการที่จะทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด โดยให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้ค้นคว้าอิสระเชื่อว่าการค้นคว้าอิสระนี้จะป็นข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งให้เห็นถึงสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหาได้เป็นอย่างดีอันจะนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือในด้านการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตำแหน่ง ภูมิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารจัดการ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาความร่วมมือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ทำให้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตการค้นคว้าอิสระ

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา 8 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 27 คน และครู 383 คน ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวนทั้งสิ้น 428 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระทั้งสิ้น 207 คน คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครู จำนวน 185 คน

2. ขอบเขตของเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านบริหารงานวิชาการ
- 2.2 ด้านบริหารงบประมาณ
- 2.3 ด้านบริหารงานบุคคล
- 2.4 ด้านบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ

3.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) หัวหน้าส่วนการศึกษา

- 3) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 4) ครู

3.1.2 วุฒิการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4) ปริญญาตรี
- 5) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) น้อยกว่า 3 ปี
- 2) 3 – 6 ปี
- 3) มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านบริหารงานวิชาการ
- (2) ด้านบริหารงบประมาณ
- (3) ด้านบริหารงานบุคคล
- (4) ด้านบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งของสถานศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขอบข่ายงาน ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศการศึกษา ส่งเสริมการแนะแนวทางการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. **ด้านบริหารงานงบประมาณ** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน เกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดหาเงินและพัสดุใน

สถานศึกษา การวางแผนจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดหางบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล รับทราบผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การบริหารการเงิน การบริหาร บัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. **ด้านบริหารงานบุคคล** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน ในการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินงานในการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4. **ด้านบริหารงานทั่วไป** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของ ชุมชน การวางแผนพัฒนาระบบและเครือข่ายสารสนเทศ การวางแผนและพัฒนาเครือข่ายการ ศึกษา การวางแผนและพัฒนาพัฒนาองค์กร การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม วางแผนการรับนักเรียน วางแผนและส่งเสริมการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ระดมทรัพยากรการศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ร่วมกันประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาของบุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการ ประเมินภายในหน่วยงาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ที่จัดใน สถานศึกษาของรัฐในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง นายกเทศบาล หรือรองนายก เทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

หัวหน้าส่วนการศึกษา หมายถึง หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการศึกษาแทน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาของรัฐในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ครู หมายถึง ผู้สอนในสถานศึกษาของรัฐในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผู้ค้นคว้าอิสระได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามหัวข้อต่างๆ โดยลำดับต่อไปนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม
2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
3. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา
4. แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ขอบข่ายและภารกิจงานของสถานศึกษา
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
8. สถานศึกษาในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทำงานที่ได้รับการยอมรับในทุกองค์กร และเป็นปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร องค์กรทางการศึกษาถือว่าการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน องค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นหลักการสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นักวิชาการได้ให้ความหมายคำว่า การมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547 : 4) การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมในการตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วม

ด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วย แท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547 : 22) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนได้มีโอกาสเป็นผู้กำหนดการตัดสินใจคิดค้นปัญหาและดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาหรือการมีประชาชนได้เพิ่มศักยภาพในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ในสังคม รวมถึงการใช้การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคมด้วยตนเอง

พลศักดิ์ หลักรัตน์ (2549 : 1) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันตัดสินใจเสียสละแบ่งปันผลประโยชน์และประเมินผลในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมนั้นๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ธร สุนทรายุทธ (2551 : 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินโดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphop, 1977 : 6; อ้างถึงในสุพจน์ เกลยจิตร, 2545 : 10) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบทว่าการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำด้วยวิธีอย่างไร มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การใช้ทรัพยากร สนับสนุนโครงการ และการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และมีส่วนในการประเมินผลโครงการ

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin, 1976 ; อ้างถึงในตะวัน พันธุ์ศรี, 2552 : 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหา ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความชำนาญ ร่วมกันใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินการทั้งทางตรงและทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจและร่วมประเมินผลการดำเนินกิจกรรมขององค์กร

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ลักษณะของการมีส่วนร่วมนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 24 – 25) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วม 3 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการประสานงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมประชุม การมีส่วนร่วมในการออกเงิน การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน และการมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน

3. จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม ระดับของการมีส่วนร่วมบางส่วน ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2547 : 183) ได้จำแนกลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมทางอ้อม และการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาส

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2548 : 208) สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยแบ่งตามอำนาจหน้าที่ของผู้ร่วมงาน แบ่งเป็น

1. การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานหรือการช่วยทำกิจกรรม คือ เข้าร่วมในการวางแผน การประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินการและการติดตามประเมินผล

2. อำนาจหน้าที่ของผู้เข้าร่วม คือ เป็นผู้นำ เป็นกรรมการ เป็นสมาชิกซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมแสดงถึงระดับอำนาจการของผู้เข้าร่วม มีส่วนร่วมโดยวิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชนเป็นเพียงการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมเพียงบางส่วน

อิทธิ คำเพราะ (2548 : 5) ได้กล่าวถึงแบบต่างๆของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิก การมีส่วนร่วมในการประชุม การมีส่วนร่วมในการออกเงิน การมีส่วนร่วมในการออกเงิน การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ และการมีส่วนร่วมในตำแหน่งผู้นำ

ตะวัน พันธุ์ชูศรี (2552 : 13) ได้ประมวลเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา สรุปได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการสนับสนุน เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมประชุม ร่วมให้ความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ร่วมบริจาคเงิน ร่วมเป็นวิทยากร ร่วมแรงงาน ร่วมบริจาควัสดุอุปกรณ์ ร่วมงานที่โรงเรียนจัด และให้โรงเรียนใช้อาคารสถานที่

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับบริการจากโรงเรียน เช่น รับบริการเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ ใช้บริการห้องสมุด รับบริการข่าวสารความรู้ รับบริการส่งเสริมอาชีพ ยืมวัสดุสิ่งของ รับบริการเพื่อสุขภาพอนามัย ใช้อาคารสถานที่ ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980, 219 – 222 ; อ้างถึงในตะวัน พันธุ์ชูศรี 2552 : 16) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติงาน

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาไปว่าเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

กล่าวโดยสรุป ลักษณะของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมเป็นสมาชิก การร่วมเป็นกรรมการขององค์กร โดยทางตรงหรือทางอ้อม การร่วมรับรู้ ร่วมคิดวางแผน ร่วมแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมสนับสนุนแรงงานและทรัพย์สิน ร่วมกันประเมินผลเพื่อให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม มีดังนี้

พาร์สัน (Parsons, 1953 : 279 อ้างถึงใน สุพจน์ เกลยจิตร, 2545 : 10) ได้สร้างทฤษฎีทางสังคมอธิบายการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไปกล่าวคือ การกระทำใดๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ ความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล

วรูม และเยทตัน (Vroom and Yetton, 1970 ; อ้างถึงในแอนนา หงส์สามสิบเจ็ด, 2546 : 9 -10) ได้เสนอแนวทางในการที่จะกำหนดว่าเมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ

ตัวแบบ (model) ของวรูมและเยทตัน ได้เสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ควรจะขึ้นกับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น วรูมและเยทตันได้เสนอกฎ ไว้ 2 กลุ่ม คือ

1. กฎกลุ่มแรกเป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
2. กฎกลุ่มที่สองเป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจเองคนเดียว (unilateral) ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ (shared) ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 5 วิธี มีดังนี้

2.1 ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง

2.2 ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นและตัดสินใจเอง

2.3 ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง

2.4 ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ

2.5 ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาแล้วกลุ่มตัดสินใจ

รีดเดอร์ (Reeder, 1974 : 39 – 53 ; อ้างถึงในตะวัน พันธุ์ศรี, 2552 : 29) ได้กล่าวว่าการกระทำทางสังคม (Social Action) ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยหนึ่ง และได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่เรียกว่า ความเชื่อหรือความไม่เชื่อ (Believes or Disbelieves) มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งการกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าว คือ เป้าหมาย (Goal) ความเชื่อถือที่สืบทอดกันมา (Belief Orientation) ค่านิยมมาตรฐาน (Standard Values) นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom) ความคาดหวัง (Expectation) ความผูกพัน (Commitment) แรงเสริม (Reinforcement) โอกาส (Opportunity) ความสามารถ (Ability) และการสนับสนุน (Support)

เดวิสและนิวสตรอม (Davis and Newstrom, 1985 : 187 – 189 ; อ้างถึงในเสาวลักษณ์ สุทธิศิริ, 2552 : 15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่มช่วยนำไปสู่เป้าหมายของกลุ่มและความรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีแนวคิดสำคัญ 3 ประการที่อยู่ในความหมายของการมีส่วนร่วม คือ

1. ความเกี่ยวข้อง (involvement) เป็นความเกี่ยวข้องทางด้านจิตวิทยามากกว่าทางกายภาพ บุคคลผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะเข้ามาเกี่ยวข้องทางจิต (ego-involved) แทนที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องด้านการงาน (task - involved)
2. การให้ความช่วยเหลือ (contribution) เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือการมีส่วนร่วมต่างจากการยินยอม (consent) โดยการมีส่วนร่วมเป็นการแลกเปลี่ยนทางสังคมแบบสองทางมากกว่าการปฏิบัติตามการบังคับจากเบื้องบน
3. ความรับผิดชอบ (responsibility) เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่มและเป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งบุคคลเอาตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การและต้องการเห็นความสำคัญของงานโดยมองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาของเราไม่ใช่ของเขา

กล่าวโดยสรุป การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สังคม วัฒนธรรม บุคลิกภาพ จิตใจ และอารมณ์ เพื่อที่จะกระทำการไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กร

4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลักสำคัญคือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งธีระพล สมกะเนย์ (2553 : 9) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมทำในการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงาน และการติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาได้มีผู้กล่าวถึงดังนี้ ได้กล่าวถึง ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมในด้านบริหารงานวิชาการ

นพรัตน์ ศรีพรหม (2544 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านบริหารงานวิชาการ ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ ได้แก่ เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ การช่วยเหลือและกระตุ้นพัฒนาในด้านต่างๆในเด็ก การเป็นวิทยากรในสถานศึกษา เช่น ใครมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญพิเศษในเรื่องใด เพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรช่วยสอนทักษะความชำนาญเหล่านั้นในชั้นเรียน หรือการเป็นคณะจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเป็นการขยายขอบเขตวิชาการจากหลักสูตร และเพิ่มความน่าสนใจของการเรียนรู้ การเป็นผู้ช่วยครู โรงเรียนควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาเยี่ยมเยียนหรือสังเกตการณ์ในชั้นเรียนซึ่งจะเข้าใจการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

โรงเรียนอาจทำโครงการอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือครู ในฐานะครูพิเศษช่วยสอน ช่วยดูแลเด็กปฐมวัย ช่วยปฏิบัติงานในโรงอาหาร งานที่ห้องสมุด จัดทำสื่อ อุปกรณ์การเรียน เป็นผู้ช่วยในการจัดกิจกรรม และให้คำปรึกษาในด้านอื่นๆเป็นแหล่งศึกษาการเรียนรู้ จากหลักการที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การเรียนการสอนจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภายในห้องเรียน โรงเรียนอาจมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และเป็นผู้ร่วมประเมินโดยเชิญผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการ ประเมินผลการดำเนินงาน เช่น ประเมินแผนงาน โครงการต่างๆว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรและมีผลกระทบอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไป และสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณะชนทราบ นอกจากนี้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งประเมินจากสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) โรงเรียนควรให้โอกาสองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมประเมินผลงานและตรวจสอบการพัฒนาการความก้าวหน้าของนักเรียน

ตะวัน พันธุ์ชูศรี (2552 : 23) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของผู้เรียนและชุมชน สนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงพัฒนา การจัดการศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานวิชาการ คือ การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศการศึกษา ส่งเสริมการแนะแนวทางการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการกับเกษตรกร ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4.2 การมีส่วนร่วมในด้านบริหารงบประมาณ

นวรรตน์ ศรีพรหม (2544 : 22) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านการบริหารงานงบประมาณ ในการดำเนินงานของรัฐ องค์กรธุรกิจหรือหน่วยงานใดๆ ก็ตามงบประมาณถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การวิเคราะห์ การวางแผน การจัดดำเนินงาน ตลอดจนถึงการควบคุมเพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยตามแผนและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ งบประมาณจะเป็นที่บ่งชี้แนวความคิดในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการดำเนินงาน ในหน่วยงานการศึกษางบประมาณนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งในสังคมที่มีหน้าที่ในการบริหารการศึกษา มีกิจกรรมหลายรูปแบบที่ต้องใช้เงิน จึงจำเป็นต้องอาศัยระบบระเบียบที่กำหนดขึ้นสำหรับการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินบำรุงการศึกษา และเงินบริจาคจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญที่จะเข้ามาช่วยเหลือจัดการศึกษา

ตะวัน พันธุ์ศรี (2552:24) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ตลอดจนระเบียบข้อบังคับ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงิน และจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การวางแผนและจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่น รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณตามที่กำหนด ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

กล่าวโดยสรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดหาเงินและจัดหาพัสดุให้สถานศึกษา การวางแผนจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดหางบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผล รับทราบผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

4.3 การมีส่วนร่วมในด้านบริหารบุคคล

นวรรตน์ ศรีพรหม (2544 : 23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการ ศึกษาทั้งทางด้านการบริหารงานบุคคล บุคคลในโรงเรียนตั้งแต่ครูผู้สอน ครูสนับสนุน ตลอดจน คนงานภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่น เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีบทบาทที่จะช่วยเหลือให้การดำเนินงานของโรงเรียน บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มองเห็นความสำคัญและ ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา และครูผู้สอนซึ่งนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ตลอดจนเป็นผู้พร้อมที่จะอุทิศร่างกายและแรงใจเพื่อนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทางที่ดีที่สุดอีกด้วย

ตะวัน พันธุ์ชูศรี (2552 : 24) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

กล่าวโดยสรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการบริหาร งานบุคคล คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน ใน การกำกับติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินงาน ในการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง และเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4.4 การมีส่วนร่วมในด้านบริหารงานทั่วไป

นวรรตน์ ศรีพรหม (2544 : 23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการ ศึกษาทั้งทางด้านการบริหารงานทั่วไป คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการทั่วไป ได้แก่ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามาให้คำปรึกษาในรูปคณะกรรมการ เป็นต้นว่า เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาหรือกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน คณะกรรมการการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) คณะกรรมการ วางแผนนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการการจ้างงบประมาณ เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในรูปแบบอื่นๆ หรืออาจเชิญมาโดยตรงก็ได้ การเข้ามามีส่วนร่วมในรูป แบบนี้ โรงเรียนจะมีผู้ร่วมให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ช่วยสอดส่องดูแลและวางแผนการพัฒนา โรงเรียน มีกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนสามารถจัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา เช่น ร่วมกำหนดเป้าหมาย เป็นต้นว่า จัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนการ พัฒนาโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดหาทุนการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การพัฒนา อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การจัดกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้นว่า การให้ภูมิคุ้มกันโรค การจัดอาหารเสริม การจัดอาหารกลางวัน

ตะวัน พันธุ์ชูศรี (2552 : 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานทั่วไป หมายถึงการให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้อง กับแผนกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน ตลอด

จนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา รวมทั้งดูแลบำรุงรักษา และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารทั่วไป คือ การมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน การวางแผนพัฒนาระบบและเครือข่ายสารสนเทศ การวางแผนและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนและพัฒนาพัฒนาองค์กร การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม วางแผนการรับนักเรียน วางแผนและส่งเสริมการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย ระดมทรัพยากรการศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ร่วมกันประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของบุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินภายในหน่วยงาน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กล่าวโดยสรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตั้งแต่การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินผล เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนได้

5. แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศต้องมีการพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อให้ทัดเทียมกับนานาประเทศทั่วโลก

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 16) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐานในนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีการพัฒนาทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม เหมาะสมกับวัย มีความรู้คู่คุณธรรม ที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมีศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจ

สามารถพึ่งตนเองมีทักษะที่จะแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกลพอที่จะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสังคมโลก มีจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย โดยรัฐจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงให้กับทุกคนอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายด้วยหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และการใช้นวัตกรรมตลอดจนรูปแบบที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคลและความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 19) หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการจัดการศึกษา มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมกับรัฐ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (จันทน์ หอมเย็น, จิราส ชยานันท์ และภราดร ห้อมเย็น, 2555 : 56) มาตรา 4 ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นพิเศษให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 16 ระบุขอบข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาในระบบ ซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และตาม

มาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัวและมาตรา

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (เสาวลักษณ์ สุทธิศิริ, 2552 : 9) กล่าวถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษา การจัดการมีความมุ่งหมายและหลักการศึกษาโดยยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานที่ศึกษาและการมีส่วนร่วมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน จากทั้งรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสมมีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา การบริจาคทรัพย์สินตลอดจนการมีส่วนร่วมภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตาม ความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรด้วย

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548 : 19)

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคมไทยและสังคมโลก

3. หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมควบคู่ไปกับการมีคุณภาพโดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี และตอบสนองความต้องการท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์ หลักการและมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องระหว่างสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายการศึกษาของ

รัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับ มาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาก่อนระดับ อุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระบบ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม เหมาะสมกับวัย มีความรู้ คู่คุณธรรม ที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมีศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจ

6. ขอบข่ายและภารกิจงานของสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมีศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจ การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งก็ได้มีการกำหนดเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริการและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33 - 37) ได้กำหนดแนวทางการบริหารสถานศึกษาไว้ในคู่มือ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยจำแนกงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดแต่ละงานดังนี้

6.1 ด้านบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการ วัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัด ปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้ อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการประกอบด้วยดังต่อไปนี้คือ เพื่อให้ สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการ ของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถาน ศึกษาได้มาตรฐาน และมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมิน คุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก เพื่อให้สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนอง

ตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และเพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่ายภารกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

(1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารระเบียนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

(2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายาม บูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

(4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

(5) นิเทศการใช้หลักสูตร

(6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

(7) ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

(1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ

ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

(3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

(4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้คือ

(1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา

(2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้

(3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

(4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

(5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

(2) ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

(3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

(2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

(3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ

(4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

(5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการ

ศึกษา

6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

(2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

(3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

(4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7) การนิเทศการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

(1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

(2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

(3) ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

(4) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

(5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8) การแนะแนวการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

(2) ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

(3) ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

(4) ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

- (1) จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - (2) กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
 - (3) วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
 - (4) ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 - (5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - (6) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
 - (7) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ
- (1) การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
 - (2) จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น
 - (3) การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
 - (4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน ท้องถิ่น

11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

- (1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา
- (2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(2) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

6.2 ด้านบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้ในการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์การบริหารงานงบประมาณมีดังต่อไปนี้ คือ เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อให้ได้ผลผลิตผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ และเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายภารกิจ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ ประกอบด้วย การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา และการวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ และการโอนเงินงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน ประกอบด้วย การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน และการกักเงินไว้เบิกเหลือในปี การบริหารบัญชี ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และการจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ประกอบด้วย การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ มีดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้คือ

1. วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการ สาธารณะทุกระดับ ได้แก่เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement : PSA) ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement : SDA) ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา
3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา
4. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษาด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กร และผลผลิต งาน / โครงการ
5. จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
6. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณะรับทราบ

ทราบ

(2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
3. กำหนดวิสัยทัศน์(Vision)พันธกิจ(Mission)และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา
4. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
5. กำหนดผลผลิต(Outputs) ผลลัพธ์(Outcomes)และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators : KPIs) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
6. กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก

8. จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและนำเสนอ
ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

9. เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

(3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ มีแนวทางในการ
ปฏิบัติดังนี้ คือ

1. จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งาน/โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน/โครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ
2. จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF) โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลักให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
3. จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเงินนโยบาย
4. จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต (ร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน) ของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2) การจัดสรรงบประมาณ

(1) การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้
คือ

1. จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ
2. ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ
3. ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดมทรัพยากร

4. วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่จะต้องดำเนินการตามมาตรฐาน โครงสร้างสายงาน และตามแผนงาน งาน/โครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และ กำหนด งบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสายงาน งาน/โครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากร

5. ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้ สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ

6. จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผน งาน งาน/โครงการที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตาม แผนระดมทรัพยากร

7. จัดทำขอร้องตกลงผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา และ กำหนดผู้รับผิดชอบ

8. นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลง ผลิต ขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา

9. แจกจัดสรรวงเงิน และจัดทำข้อตกลงผลิตให้หน่วยงานภายใน สถานศึกษารับไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

(2) การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาสโดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาส เป็น งบบุคลากรงบอุดหนุน งบลงทุน (แยกเป็นค่าครุภัณฑ์และค่าก่อสร้าง) และงบดำเนินการ (ตาม นโยบายพิเศษ)

2. เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวด เป็นรายไตรมาสผ่านเขตพื้นที่การศึกษา ไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวม เสนอต่อสำนักงบประมาณ

3. เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีและอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

(3) การโอนเงินงบประมาณ การโอนเงินให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการ ที่กระทรวงการคลังกำหนด

3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

(1) การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน มีแนวทางใน การปฏิบัติ ดังนี้ คือ

1. จัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินทั้งเงินงบประมาณ และ เงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส

2. จัดทำแผนการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส
3. จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
4. ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
5. จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์
6. รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
7. สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

(2) การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จและตัวชี้วัด(Key Performance Indicators : KPIs) ของสถานศึกษา
2. จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
3. สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
4. ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี
5. รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา

4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

(1) การจัดการทรัพยากร มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน
2. วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
3. สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

(2) การระดมทรัพยากร มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ศึกษา วิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจงาน/โครงการ ตามกรอบ
ประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงินเพิ่ม
เติม จากประมาณการรายได้งบประมาณไว้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตาม
ความเร่งด่วนและช่วงเวลา
2. สำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการ
ศึกษาตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษา
โดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
3. ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และ
ท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่าง
เป็นรูปธรรม
4. จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษา
โดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ
5. เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษาต่อ
คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ
6. เก็บรักษาเงิน และเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องใช้
วงเงินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของทุนการศึกษาและระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณ
ทั้งตามวัตถุประสงค์และไม่กำหนดวัตถุประสงค์

(3) การจัดการรายได้และผลประโยชน์ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการรายได้และ
สินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้ และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล
2. จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้และ
บริหารรายได้ และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่
เกี่ยวข้อง
3. จัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุมเก็บรักษาเงิน
และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(4) กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สำรวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์
ของแต่ละกองทุน
2. สำรวจความต้องการของนักเรียน และคัดเลือกเสนอให้กู้ยืม
ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
3. ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
4. สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม
5. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

(5) กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและ
เป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา

2. วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ

3. ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ

4. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ

5) การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่
กระทรวงการคลังกำหนด

6) การบริหารการบัญชี

(1) การจัดทำบัญชีการเงิน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลังการปิด
บัญชีงบประมาณปีก่อน และการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีปีงบประมาณปีก่อน

2. จัดทำกระด้ายทำการโดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณ โอนปิด
บัญชีเงินนอกงบประมาณเข้าบัญชีทุน และบัญชีเงินรับฝากและเงินประกันตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์ที่
เป็นบัญชีวัสดุหรือ (บัญชีสินค้าย่อย) และบัญชีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน พร้อมทั้งจัดทำใบสำคัญ
การลงบัญชีทั่วไปโดยใช้จำนวนเงินตามรายการหลังการปรับปรุง

3. บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง (พึงรับพึงจ่าย : Accrual Basis) โดยบันทึก
รายการด้านเดบิตในบัญชีแยกประเภท (สินทรัพย์และค่าใช้จ่าย) และบันทึกรายการด้านเครดิตใน
บัญชีแยกประเภท (หนี้สิน ทุน รายได้)

4. บันทึกบัญชีประจำวันให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ การรับ
เงินรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ การรับเงินรายได้ การจ่ายเงินงบประมาณ การจ่าย
เงินงบประมาณให้ยืม การจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืม การซื้อวัสดุหรือสินค้าย่อย เงิน
ทดรองจ่ายเงินมัดจำและค่าปรับ รายได้จากเงินกู้ของรัฐ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน การรับเงินบริจาค
การรับเงินรายได้แผ่นดิน การถอนเงินรายได้แผ่นดิน การเบิกเงินงบประมาณแทนกัน การจ่ายเงิน
ให้หน่วยงานที่ปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน และการรับเงินความรับผิดชอบละเมิด

5. สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวันทำการสรุปรายการรับหรือจ่ายเงิน
ผ่านไปบัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง สำหรับรายการอื่น และ
รายการ ในสมุดรายวันทั่วไปให้ผ่านรายการเข้าบัญชีแยกประเภท ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

6. ปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยปรับรายการบัญชีรายได้จาก
งบประมาณค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย/รับที่ได้รับล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า/รายได้ค้างรับ วัสดุหรือ
สินค้าที่ใช้ไประหว่างงวดบัญชี ค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่าย ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

7. ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า)
ค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีและปิดรายการรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายงวดบัญชีเข้าบัญชีรายได้สูง (ต่ำ)
กว่าค่าใช้จ่ายสะสม แล้วให้ออนบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลังเข้าบัญชีรายได้แผ่นดิน หากมียอด
คงเหลือให้ออนเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

8. ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสด และเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน และบปวิญญ์ยอดฝากธนาคารตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไป และการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน

9. แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี จากการเขียนข้อความผิดหรือตัวเลขผิด จากการบันทึกตัวเลขผิดของบัญชีย่อยแต่ยอดรวมถูก โดยการขีดฆ่าข้อความหรือตัวเลขผิด ลงลายมือชื่อชื่อย่อกำกับพร้อมวันเดือนปีแล้วเขียนข้อความหรือตัวเลขที่ถูกต้อง

(2) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้คือ

1. จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และกรมบัญชีกลางภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป โดยจัดทำรายงานรายได้แผ่นดิน รายงานรายได้และค่าใช้จ่ายรายงานเงินประจำงวด

2. จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน จัดทำงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสดจัดทำโดยวิธีตรง จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน และจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่การศึกษา จัดส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและกรมบัญชีกลางตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด

(3) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน มีแนวทางในการปฏิบัติ คือ จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เอง เว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

(1) การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน

2. กำหนดอายุ บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่เหมาะสมหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์

3. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน ทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้บันทึกมูลค่าไว้ โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์

4. จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัดเพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

5. จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้โปรแกรมระบบทะเบียนคุมสินทรัพย์ก็ได้ ถ้าสถานศึกษามีความพร้อม

6. จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) การจัดหาพัสดุ มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์แผนงาน งาน/โครงการที่จัดทำกรอบรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลางเพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง
2. จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเองและที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

(3) การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

1. จัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน
2. ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการในกรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ
3. จัดซื้อจัดจ้างโดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะ ประกาศ จำย/ขายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาซองโดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญา และเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/ผู้จ้าง

(4) การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน
2. กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน
3. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี
4. ตรวจสอบสภาพ บำรุงรักษา ซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา และทำจำหน่ายหรือขอโอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

6.3 ด้านบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้ระเบียบกฎหมาย เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การบริหารงานบุคคลมีดังต่อไปนี้ คือ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการ

บริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นใน ระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ และเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายภารกิจ งานบริหารงานบุคคลประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

(1) การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้
คือ

1. วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด
3. นำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
4. นำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

(2) การกำหนดตำแหน่ง มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สถานศึกษาจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. นำแผนอัตรากำลังมากำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และหรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี พิจารณานุมัติ

(3) การขอลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สถานศึกษาขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง/ขอลื่อนวิทยฐานะ/ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. ประเมินเพื่อขอลื่อนวิทยฐานะ/ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด
3. ส่งคำขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่งเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ/ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และหรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีพิจารณาอนุมัติและเสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

2) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

(1) ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษากรณีได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

1. การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือกและการคัดเลือกในกรณีจำเป็น หรือมีเหตุพิเศษ ในตำแหน่งครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด
2. การบรรจุแต่งตั้งผู้อำนวยการหรือผู้เชี่ยวชาญระดับสูง
3. ให้สถานศึกษาเสนอเหตุผลและความจำเป็นอย่างยั้งต่อการเรียนการสอนของสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาและขออนุมัติต่อ ก.ค.ศ.
4. เมื่อ ก.ค.ศ. อนุมัติแล้วให้สถานศึกษาดำเนินการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งวิทยฐานะและให้ได้รับเงินเดือนตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

(2) การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. กรณีการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังหรือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. กรณีการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวอื่นนอกเหนือจากสถานศึกษาสามารถดำเนินการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของสถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

(3) การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(3.1) การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ คือ

1. เสนอคำร้องขอย้ายไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดำเนินนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาอนุมัติของผู้ประสงค์ย้าย และผู้รับย้าย แล้วแต่กรณี
2. บรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับย้ายมาจากสถานศึกษาอื่นในเขตพื้นที่การศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น สำหรับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. รายงานการบรรจุแต่งตั้งและข้อมูลประวัติส่วนตัวไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติต่อไป

(3.2) การโอนหรือการเปลี่ยนสถานะของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น มีแนวทางในการปฏิบัติตามมาตร 58 ดังนี้คือ

1. เสนอคำร้องขอโอนของข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่นไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป
2. บรรจุแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษากำหนด

(4) การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

การบรรจุกลับเข้ารับราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีออกจากราชการ (มาตรา 64) ออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรี (มาตรา 65) ออกจากราชการเพื่อรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร (มาตรา 66) และลาออกจากพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการอื่นที่ไม่ใช่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 67) และกรณีออกจากราชการ (มาตรา 64) เสนอคำขอของผู้ขอกลับเข้ารับราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสำหรับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้งกรณีออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรี (มาตรา 65) ให้ยื่นเรื่องขอกลับเข้ารับราชการภายในกำหนดเวลาที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแต่ไม่เกิน 4 ปี ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้งกรณีออกจากราชการเพื่อรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร (มาตรา 66) ให้ยื่นเรื่องขอกลับเข้ารับราชการภายในกำหนด 180 วันนับแต่วันพ้นจากราชการทหาร ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้ง กรณีลาออกจากพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการอื่นที่ไม่ใช่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 67) สมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 ที่ต้องการจะรับเข้า รับราชการเสนอเรื่องไปให้ ก.ค.ศ. หรือผู้ที่ ก.ค.ศ. มอบหมายพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติ แล้วให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(5) การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง

มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษารักษาการแทนถ้ามีรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหลายคนให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาคนใดคนหนึ่ง รักษาการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือมี แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้สถานศึกษาเสนอข้าราชการที่เหมาะสม ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งข้าราชการในสถานศึกษาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน (มาตรา 54 แห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ) กรณีตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำรงตำแหน่งใดว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารักษาการในตำแหน่ง (มาตรา 68 แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา)

3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

(1) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(1.1) การพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการปฐมนิเทศแก่ผู้ที่ได้รับการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา
2. แจ้งภาระงานมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ฯลฯ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงาน
3. ดำเนินการติดตามประเมินผล และจัดให้มีการพัฒนาตามความเหมาะสมและต่อเนื่อง

(1.2) การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ มีแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรา 79 ดังนี้ คือ

1. ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา
2. กำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา
3. ดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตร
4. ติดตาม ประเมินการพัฒนา
5. รายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(1.3) การพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง มีแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรา 80 ดังนี้ คือ

1. ศึกษา วิเคราะห์ คุณลักษณะเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ลักษณะงาน ตามตำแหน่งที่ได้รับการปรับปรุงกำหนดตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา
2. ดำเนินการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม
3. ติดตาม ประเมินการพัฒนา

(1.4) การพัฒนากรณีไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ มีแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรา 55 ดังนี้คือ

1. ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด
2. รายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(2) การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(2.1) การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีปกติและกรณีพิเศษ มีแนวทางในการปฏิบัติตามดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

2. คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบพิจารณาตามกฎหมาย ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน

3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา กรณีสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ต้องชี้แจงเหตุให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวทราบ กรณีเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้รายงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

4. รายงานการสั่งเลื่อนและไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดเก็บข้อมูลลงในทะเบียนประวัติต่อไป

(2.2) การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. แจ้งชื่อผู้ตายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติราชการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการขอความเห็นชอบไปยังคณะรัฐมนตรี

2. สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ตายเป็นกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ

3. รายงานผลการดำเนินการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป

(2.3) การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัย มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อมูลของผู้ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัย จากสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรม ฯลฯ

2. ดำเนินการพิจารณาตามระเบียบที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3. สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับผู้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

4. รายงานผลการดำเนินการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(3) การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว มีแนวทางในการปฏิบัติ คือ กรณีการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังหรือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกรณีการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวกรณีอื่นนอกเหนือ

จากสถานศึกษาสามารถดำเนินการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของสถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

- (4) การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีเงินเดือน ปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด
- (5) เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น ปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด
- (6) งานทะเบียนประวัติ

(6.1) การจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สถานศึกษาจัดทำทะเบียนประวัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 ฉบับ
2. สถานศึกษาเก็บไว้ 1 ฉบับ ส่งไปเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 ฉบับ
3. เปลี่ยนแปลง บันทึกข้อมูล ลงในทะเบียนประวัติ

(6.2) การแก้ไข วัน เดือน ปีเกิด ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างประสงค์ขอแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดโดยแนบเอกสารต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ประกอบด้วยสูติบัตร ทะเบียนราษฎร หลักฐานทางการศึกษา

2. ตรวจสอบความถูกต้อง
3. นำเสนอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติการแก้ไขต่อ ก.ค.ศ.

4. ดำเนินการแก้ไขในทะเบียนประวัติ
 5. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (7) งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ตรวจสอบผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน สมควรได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
2. ดำเนินการในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

3. จัดทำทะเบียนผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดิเรกคุณาภรณ์ และผู้คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(8) การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้ขอมีบัตรกรอกรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ โดยมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
2. ตรวจสอบเอกสารความถูกต้อง

3. นำเสนอผู้มีอำนาจลงนามในบัตรประจำตัว โดยผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับ โดยคุมทะเบียนประวัติไว้

4. ส่งคืนบัตรประจำตัวถึงสถานศึกษา

(9) **งานขอหนังสือรับรอง** งานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ งานขออนุญาต ลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติ และให้ได้รับเงินวิทยพัฒน์ และการจัดสวัสดิการดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เกี่ยวข้อง

4) วินัยและการรักษาวินัย

(1) **กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง** มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการสอบสวนให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า เมื่อมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งคดีเรื่องในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่าไม่ได้กระทำผิดวินัย หรือสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตามที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่ามีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง
3. รายงานการดำเนินงานทางวินัยไม่ร้ายแรงไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(2) **กรณีความผิดวินัยร้ายแรง** มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีอันมีมูลว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.
2. ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอผลการพิจารณาให้ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาลงโทษ
3. ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
4. รายงานการดำเนินงานทางวินัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(3) **การอุทธรณ์กรณีความผิดวินัย** กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

(4) การร้องทุกข์ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกสั่งให้ออกจากราชการให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งกรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจ เนื่องมาจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี

(5) การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ดำเนินการให้ความรู้ ฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจการจูงใจ ฯลฯ ในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา
3. หมั่นสังเกตตรวจสอบดูแลเอาใจใส่ ป้องกันและขจัดเหตุเพื่อมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยตามควรแก่กรณี

5) งานออกจากราชการ

(1) การลาออกจากราชการ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาอนุญาตการลาออกจากราชการของครูผู้ช่วยครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น
2. รายงานการอนุญาตการลาออกไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(2) การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ดำเนินการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเข้ารับการพัฒนายอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.กำหนด
2. ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินการทดลองปฏิบัติราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มออกจากราชการ
4. รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

(3) การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติไป มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สถานศึกษาตรวจสอบคุณสมบัติครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการหากภายหลังปรากฏว่าขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา 30 แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(4) การให้ออกจากราชการไว้ก่อน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนในกรณีที่ครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดทางอาญา (เว้นแต่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ)

2. รายงานการสั่งพักราชการหรือการให้ออกจากราชการไว้ก่อนไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(5) การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน

ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดและรายงานการออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอกจากดำเนินการตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. แล้วยังสามารถดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้ คือ

(ก) กรณีเจ็บป่วยโดยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยสม่ำเสมอ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย

2. ถ้าผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเมื่อเห็นว่าไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

3. รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(ข) กรณีไปปฏิบัติงานตามความประสงค์ของทางราชการ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สมัครใจจะไปปฏิบัติราชการตามความประสงค์ของทางราชการออกจากราชการ

2. รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(ค) กรณีสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติทั่วไป ปฏิบัติตามมาตรา 30 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย (มาตรา 30 (1)) กรณีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตาม (มาตรา 30(4)) กรณีเป็นคนไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นโรคที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. (มาตรา 30 (5)) กรณีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี (มาตรา 30 (5) (7)) กรณีเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (มาตรา 30 (8)) หรือกรณีเป็นบุคคลล้มละลาย (มาตรา 30 (9)) มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สถานศึกษาตรวจสอบคุณสมบัติครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามคุณสมบัติในมาตรา (มาตรา 30 (1)(4) (5) (7) (8) หรือ (9)) แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ผู้ขาดคุณสมบัติ ตามข้อ 1 ออกจากราชการ

3. รายงานการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(ง) กรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป กรณีมีเหตุสงสัยว่าเป็นผู้ไม่เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (มาตรา 30 (3)) มีแนวทาง ในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นผู้ใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป (มาตรา 30 (3))

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาเสนอผลการสอบสวนต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

3. เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติเป็นว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา 30 (3) ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการ

(จ) กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าหย่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสม มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเมื่อครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีกรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการบกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

2. ถ้าคณะกรรมการสอบสวน และผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่าครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นไม่เป็นผู้หย่อนความสามารถไม่บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือเป็นผู้ประพฤติตนเหมาะสมให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าคณะกรรมการสอบสวนและผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่าเป็นผู้หย่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสม ให้ส่งเรื่องไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

3. เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน

(6) กรณีมีมลทินมัวหมอง มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาดังคณะกรรมการสอบวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นได้มีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่ส่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าให้รับราชการต่อไปจะทำให้เสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรง

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาเสนอผลการสอบสวนไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

3. เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมีวามองครึ้มที่ถูกสอบสวนข้างต้น ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน

(7) กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนเมื่อปรากฏว่าครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

2. รายงานผลการสั่งให้ออกจากราชการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.4 ด้านบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การบริหารทั่วไปมีดังต่อไปนี้ คือ เพื่อให้บริการสนับสนุนส่งเสริมประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายภารกิจ การบริหารงานทั่วไปประกอบด้วย การดำเนินงานธุรการงานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร การบริหารงานทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการ

ศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

1) การดำเนินงานธุรการ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
2. การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพโดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม
3. จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้
4. จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้
5. ดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็วประหยัด และคุ้มค่า
6. ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. รวบรวมประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ดำเนินงานด้านธุรการในการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบดำเนินการหรือถือปฏิบัติแล้วแต่กรณี
5. ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เรงรัดการดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

3) การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
3. จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา
4. พัฒนาศูนย์ข้อมูลหรือระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานกิจ
5. จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง

6. นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์

7. ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะ ๆ

4) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา
2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

4. เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

6. ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

(1) การจัดระบบการบริหาร มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพ และสภาพของสถานศึกษา
2. วางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษา
3. นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา

4. ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไปรับทราบ

5. ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่กำหนด

6. ติดตามประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหารให้ประสิทธิภาพ

(2) การพัฒนาองค์กร มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา
2. กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้างภารกิจบุคลากรเทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา

3. ดำเนินการพัฒนานุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมกับโครงสร้างภารกิจเทคโนโลยีและกลยุทธ์ของสถานศึกษา

4. กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากร

5. ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็นระยะ ๆอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กร และกระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
2. วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
3. ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา
4. สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา
5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนานุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
6. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

7. ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป แนวทางการปฏิบัติ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารงานทั่วไป
2. จัดระบบส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านบริหารงานทั่วไป
3. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้าน
4. ติดตาม ประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ
5. นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

8) การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. กำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
2. บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์
3. ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้
4. สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา
2. จัดทำสำมะโนผู้ที่เข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูล มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

10) การรับนักเรียน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ให้สถานศึกษาประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการการศึกษาร่วมกันและเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ
2. กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา
3. ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด
4. ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน
5. ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียนให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
2. กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ แนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา
3. ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา

4. ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

5. ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

12) การส่งเสริมกิจการนักเรียน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

13) การประชาสัมพันธ์ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน

2. วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนองค์กร สถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่น

3. จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์

4. พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา

5. สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์

6. ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสม ต่อไป

14) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น

2. ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา

- ความเสี่ยง
- ศึกษา
2. วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับ
 3. กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถาน
 4. วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา
 5. ให้อุบัติการณ์ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตราการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ
 6. ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจ
 7. ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและ
 8. รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน
- เงินแผ่นดินกำหนด
- ปรับปรุงให้เหมาะสม
- 16) งานบริการสาธารณะ มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ
1. จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ
 2. จัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ
 3. ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่สาธารณชน ตามความ
 4. พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณะให้มีประสิทธิภาพ เกิดความ
 5. ประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มาขอรับบริการ
 6. นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ
- 17) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ คือ
1. จัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานตามความเหมาะสมและศักยภาพของผู้
 2. ให้ผู้ที่รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้น
 3. กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย
 4. ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

7. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทกำหนด นอกจากกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการแล้วยังกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะไว้ด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายจัดตั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะทางการศึกษา ได้แก่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 25) วางหลักในเรื่องของการปกครองท้องถิ่นไว้ โดยมาตรา 78 หมวดที่ 5 ส่วนที่ 3 แผนนโยบายแห่งรัฐ ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางที่รัฐจะดำเนินการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนในการปกครอง หรือดูแลท้องถิ่นของตนเอง การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นเป็นรากฐานอันสำคัญของระบบประชาธิปไตย เพราะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่น ตามที่ประชาชนในท้องถิ่นต้องการ โดยไม่ต้องคอยนโยบายหรือคำสั่งจากส่วนกลางเพียงฝ่ายเดียว ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้รัฐธรรมนูญจึงรับรองสิทธิการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญในหมวด 14 มาตรา 281 – 290 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 93 - 96) มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่

ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 282 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้ ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ให้มีการกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง

และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ

ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว คณะกรรมการตามวรรคสามจะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรรายได้ที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญการดำเนินการตามวรรคห้า เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้วให้มีผลบังคับได้

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย จากเหตุผลที่รัฐต้องการกระจายอำนาจจึงมีการตรา พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบล และ

องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวทำให้สามารถแบ่งประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
2. เมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542
3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
4. เทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
5. องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทกำหนด นอกจากกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการแล้วยังกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะไว้ด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายจัดตั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะทางการศึกษา ซึ่งในบทนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระขอกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ประกอบด้วยเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. เทศบาลตำบล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2596 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 ส่วนที่ 3 บทที่ 1 มาตรา 50 ได้ระบุหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลตำบลดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 147 - 148)

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

อื่น

- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
2. เทศบาลเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2596 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 ส่วนที่ 3 บทที่ 2 มาตรา 53 ได้ระบุหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลเมืองดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 149)

- (1) กิจการตามที่ระบุในมาตรา 50

- (2) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- (5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (6) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีการดำเนินการจัดการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

3. เทศบาลนคร มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2596 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 ส่วนที่ 3 บทที่ 2 มาตรา 56 ได้ระบุหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาลนครดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 149 - 150)

- (1) กิจการตามที่ระบุในมาตรา 53
- (2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (3) กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- (5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (6) จัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (7) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4. องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ส่วนที่ 3 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และมาตรา 67 ได้ระบุหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 188 - 189)

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก ขาวชน ผู้สูงอายุ และพิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ท้องถิ่น

- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

และจากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์การปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น (ชวรงค์ ฉายะบุตร, 2539 : 26 อ้างถึงใน ตะวัน พันธุ์ชูศรี, 2552 : 53) ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าเขามีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมา ซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการ ของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเมืองบน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดคือ รากหญ้า (Grass roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่ง ของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งขาดอันหนึ่งก็คือ การขาดรากฐานในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระ ของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

3.1 การกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหา และความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกัน ย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้

ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง ดังนั้นหากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

3.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็น ผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติ ไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

3.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

3.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้ว การพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ

กล่าวโดยสรุป การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในท้องถิ่นให้ดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน จึงทำให้มีการร่างรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระราชบัญญัติฉบับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการแก่ประชาชน

8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

อำเภอยะหา จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2451 สมัยหลวงรัฐกาลประดิษฐ์ (นายเปะ) เป็นเจ้าเมืองยะลาและหมื่นเสนานุรักษ์ (ประดิษฐ์ สุภอักษร) ปลัดเมืองยะลาขณะนั้น ได้สำรวจพื้นที่และคัดเลือกตำบลยะหาเป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอยะหา โดยขึ้นแรกแบ่งการปกครองออกเป็น 11 ตำบล คือ ตำบลยะหา ตำบลตาชี ตำบลบาโงยซิแน ตำบลสะเอะ ตำบลบาโร๊ะ ตำบลปะแต ตำบลกาบัง ตำบลชีเยาะ ตำบลบาโงย ตำบลชะเมา และตำบลลาบู

พ.ศ.2453 หลวงภักดีรัตนฤทธิ นายอำเภอยะหาขณะนั้น ได้ปรับปรุงเขตการปกครองใหม่โดยยุบรวมบางตำบลเข้าด้วยกัน ยุบตำบลบาโงยรวมกับตำบลบาโร๊ะ ยุบตำบลชีเยาะรวมกับตำบลโงยซิแน ยุบตำบลชะเมารวมกับตำบลสะเอะ

พ.ศ.2485 ยุบตำบลลาบูรวมกับตำบลปะแต

พ.ศ.2526 แยกเขตการปกครองตำบลบาโร๊ะ เป็น 2 ตำบล คือ ตำบลบาโร๊ะกับตำบลกาตอง

พ.ศ.2533 แยกเขตการปกครองตำบลกาบังเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลกาบังกับตำบลบาละ

พ.ศ.2534 แยกเขตการปกครองตำบลกาบังและตำบลบาละจัดตั้งกิ่งอำเภอกาบัง ปัจจุบันอำเภอยะหา มีเขตการปกครองประกอบด้วย เทศบาลตำบล 2 แห่ง องค์กรบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ตำบล	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คน)	หัวหน้าส่วนการศึกษา/ (คน)
กาตอง	องค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง	1	1
ตาชี	องค์การบริหารส่วนตำบลตาชี	1	1
บาโงยซิแน	องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน	1	1
บาโร๊ะ	องค์การบริหารส่วนตำบลบาโร๊ะ	1	1
ปะแต	เทศบาลตำบลปะแต	1	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำบล	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คน)	หัวหน้าส่วนการศึกษา/ (คน)
ยะหา	เทศบาลตำบลยะหา	1	1
	องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา	1	1
ละแอ	องค์การบริหารส่วนตำบลละแอ	1	1
รวม		8	8

ที่มา : (<http://th.wikipedia.org/> (2555, ธันวาคม 15).

9. ข้อมูลสถานศึกษาในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2547 และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2550 ได้ประกาศแบ่งเขตพื้นที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องปรับปรุงแก้ไขการกำหนดพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 โดยในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 กำหนดให้รับผิดชอบจัดการศึกษาในท้องถิ่นจังหวัดยะลา ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา และอำเภอกาบัง ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2553 สถานศึกษาที่รับผิดชอบในเขตอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ดังนี้

ตารางที่ 2 สถานศึกษาในเขตอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ตำบล	ชื่อโรงเรียน	จำนวนบุคลากร (คน)
กาตอง	โรงเรียนบ้านปาแครู	19
	โรงเรียนบ้านเจาะตาแม	8
	โรงเรียนบ้านบูเกะหมูลูโหม	12
	โรงเรียนบ้านกาตอง	21

ตาชี	โรงเรียนบ้านตาชี	9
บาโงยชีแน	โรงเรียนบ้านบาโงยชีแน	21
	โรงเรียนบ้านชีเยาะ	18
บาไร่	โรงเรียนราษฎร์อุทิศ (ปู่แล)	15
	โรงเรียนบ้านตันหยง	19
	โรงเรียนบ้านลือตอ	9
	โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ชีเซะ)	15
	โรงเรียนบ้านตันหยง (สาขานบ้านเตย)	2
ปะแต	โรงเรียนบ้านท่าละมัย	11
	โรงเรียนบ้านบาชอ	5
	โรงเรียนบ้านบาจ	13
	โรงเรียนสามัคคี	9
	โรงเรียนปะแต	18
	โรงเรียนบ้านลือเน็ง	6
	โรงเรียนบ้านหลักเขต	25
ยะหา	โรงเรียนบ้านยะหา	33
	โรงเรียนบ้านพงกูแว	14
	โรงเรียนอาสินศึกษา	10
	โรงเรียนบ้านลากอ	26
	โรงเรียนบ้านรัตน	12

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตำบล	ชื่อ โรงเรียน	จำนวนบุคลากร (คน)
ละแ	โรงเรียนบ้านละแ	14
	โรงเรียนบ้านวังสำราญ	13
	โรงเรียนบ้านเตรียมปัญญา	6
รวม		383

ที่มา : (<http://www.yala2.go.th/> (2555, ธันวาคม 20).

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วุดินันท์ สิงห์โพนทัน (2544 : 84 - 85) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าสภาพที่เป็นจริง บทบาทและหน้าที่ของ อบต. อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมด้านวิชาการน้อยมาก ส่วนความคาดหวังของผู้บริหารและครูพบว่า มีความหวังในระดับมาก

สมพงษ์ มะปูละ (2548 : 70 - 73) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่ปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารบุคคล และด้านวิชาการ ส่วนสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบริหารบุคคล ผลการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกันพบว่า อบต.ขนาดใหญ่ มีสภาพการมีส่วนร่วมมากกว่า อบต.ขนาดกลางและขนาดเล็ก และอบต.ขนาดกลางมีสภาพการมีส่วนร่วมมากกว่า อบต.ขนาดเล็ก

สุพันธ์ สวัสดิผล (2548 : 92 - 95) ศึกษาสภาพและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามตามภาระงานบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลระดับต่างกัน มีสภาพและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

เอกราช พรหมวิบูลย์ (2549 : 181 - 186) ศึกษาเรื่องสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ประสบการณ์บริหารแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารไม่มีความแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดรายได้แตกต่างกันมีสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมไม่มีความแตกต่างกัน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะได้ประชุมสัมมนาและเสนอแนวทางการพัฒนาส่งเสริมสภาพการรับรู้ในกลุ่มวิชาการ กลุ่มอำนาจการ กลุ่มบริหารงบประมาณและแผนงาน และกลุ่มบริหารบุคคล

นิทัศน์ เชียงทอง (2549 : 121 - 124) ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากคือ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ยกเว้นด้านงบประมาณ ปัญหาที่มากที่สุดและแนวทางแก้ไขในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้อยู่เป็นต้น มีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ แก่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านงบประมาณ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เพียงพอ มีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณตามสัดส่วนที่เหมาะสมแก่ของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล คือ สถานศึกษาขาดบุคลากรทางการศึกษาและได้บุคลากรที่ไม่ตรงตามความต้องการ มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรบุคลากรให้ทางสถานศึกษา และด้านการบริหารงานทั่วไป คือ องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประสานงานในการดำเนินงานต่างๆ กับสถานศึกษา มีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ สถานศึกษาจัดการประชุมชี้แจง กับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

สมนึก สิมพล (2549 : 152 - 154) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากด้านบริหารงานงบประมาณสูงที่สุด ด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ตำแหน่งแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่เคยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมรายด้านแตกต่างกัน

ตะวัน พันธุ์ศรี (2552 : 111 - 115) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมด้านบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งโดยรวมและรายด้าน และได้เสนอแนวทางการพัฒนาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา สนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การอบรม การศึกษาดูงาน และด้านการบริหารงานทั่วไป ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียนเหมาะสมกับการเรียนการสอน

เสาวลักษณ์ สุทธิศิริ (2552 : 103 - 104) ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเกียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง โดยอันดับแรก คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และพบว่า บุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งภายในองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพ

รวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกัน บุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอื่นๆนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

วันัญญา มณีแสง และคณะ (2553 : 13) ศึกษาการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการในการสนับสนุนอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านงานวิชาการ เมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานและตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษากับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี ตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และพบว่าเมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามเขตพื้นที่การศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี ตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

พอลโลซซี่ (Pallozzi, 1981 : 418 – A ; อ้างถึงในสุพล พุดมี, 2545 : 38) ได้ศึกษารูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงเรียนในท้องถิ่น รัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามคณะกรรมการการศึกษา ผลการวิจัยรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษา ควรขยายไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมืองด้วย การจัดการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย ควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตนเองและสิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงถึง คือ การรับผิดชอบกิจกรรมที่โรงเรียนจัดทำขึ้นและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดปี

คลาร์ก (Clarke, 1997 ; อ้างถึงในสมนึก สีมาพล, 2549 : 93) ได้วิจัยเรื่อง การเรียนจากบทเรียน : การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น ผู้วิจัยได้บรรยายถึงแนวความคิดของนักธุรกิจ 4 คน ที่มีส่วนร่วมในโครงการ โดยสัมภาษณ์ ใช้เทปบันทึก และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัยเนื้อหาหลักๆที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ ส่วนที่เป็นโครงการกิจกรรม กระบวนการและความเป็นจริงที่เป็นไปได้ ข้อสรุป คือ ขอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจาก

ภาคเอกชน (ธุรกิจ) แทนที่จะขอเงินอย่างเดียว ภาคธุรกิจต้องการทราบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะจริงจังและมุ่งมั่นในการจัดการศึกษาเพียงใด ความร่วมมือจากภาคเอกชนจะต้องเป็นไปได้จริง โรงเรียนจะต้องมองธุรกิจว่าสำคัญเช่นเดียวกัน และภาคเอกชน (ธุรกิจ) จะต้องช่วยเหลือโรงเรียนด้านการจัดหาทุนงบประมาณ

อเมนู เทคา (Amenu- Tekaa, 1988 ; อ้างถึงใน ตะวัน พันธุ์ศรี, 2552 : 81)

ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดียในประเทศแคนาดา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จในชุมชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง การจัดการศึกษาก็จะประสบผลสำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกรอบงานของโรงเรียนด้านต่างๆ ส่วนมากการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ที่มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านบริหารงานบุคคล และที่มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด คือ การบริหารงบประมาณ

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาประกอบการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะลา จังหวัดยะลา โดยศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษาตามขอบเขตภารกิจ 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกันหรือไม่ เพียงใด

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะลา จังหวัดยะลา ยึด

ตัวแปรต้น

- ตำแหน่ง
- วุฒิการศึกษา
- ประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอยะลา จังหวัดยะลา 4 ด้าน

- ด้านบริหารงานวิชาการ
- ด้านบริหารงานงบประมาณ
- ด้านบริหารงานบุคคล
- ด้านบริหารงานทั่วไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา
ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการค้นคว้าอิสระเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ในบทนี้นำเสนอวิธีการดำเนินการค้นคว้าอิสระประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและแผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ ซึ่งดำเนินการค้นคว้าอิสระตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา 8 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 27 คน และครู 383 คน ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวนทั้งสิ้น 428 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระทั้งสิ้น 207 คน คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครู จำนวน 185 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระสร้างขึ้นโดยประมวลแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) ที่เกี่ยวกับตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับน้อยที่สุด

ซึ่งคำถามครอบคลุมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารงานสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริหารงานวิชาการ จำนวน 14 ข้อ
2. ด้านบริหารงบประมาณ จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านบริหารงานบุคคล จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านบริหารงานทั่วไป จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีลักษณะแบบปลายเปิด (Open Form)

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 ให้กระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาให้สถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

(2) ศึกษารูปแบบ และสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากตัวแปรที่ศึกษาตามเนื้อหาของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ให้สอดคล้องใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ดังนี้

- (2.1) ด้านบริหารงานวิชาการ จำนวน 14 ข้อ
- (2.2) ด้านบริหารงบประมาณ จำนวน 7 ข้อ

(2.3) ด้านบริหารงานบุคคล จำนวน 8 ข้อ

(2.4) ด้านบริหารงานทั่วไป จำนวน 11 ข้อ

(3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระและอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

(4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรง ด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .60 – 1.00 ถ้าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า .60 จะนำไปปรับปรุงหรือไปตามความเหมาะสม (ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์, 2546 : 139-141) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่า ทุกข้อความมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.6 ขึ้นไป

(5) นำแบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ และมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ทั้งฉบับและรายด้าน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach ; อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์, 2546 : 147) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

(6) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาจัดทำแบบสอบถามฉบับจริงแล้วนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการค้นคว้าอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลไปด้วยตนเอง และรับส่งแบบเก็บข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
3. รวบรวมแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
4. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยถือเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2543 : 111)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยทดสอบค่าเอฟ (F-test)

4. สรุปข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1.1 การหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาหรือค่า IOC

2.1.2 การหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach)

- 2.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2.4 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ F – test

แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ

ผู้คั่นคว่ำอิสระได้วางแผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระไว้

ตารางที่ 3 แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ

ระยะเวลาขั้นตอน ของกิจกรรม	ปีการศึกษา 2556		ปีการศึกษา 2557									
	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย.	ก. ค	ส.ค	ก. ย	ต.ค
1. เสนอเค้าโครง การคั่นคว่ำอิสระ เพื่อขออนุมัติการ จัดทำ	←	→										
2. เขียนบทที่ 1		←	→									
3. เขียนบทที่ 2			←	→								
				←	→							

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผู้ค้นคว้าอิสระนำเสนอ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจง

แบบ F-test (F-distribution)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ในแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตารางที่ 4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 5 - 9 และผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏดังตารางที่ 10-12

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรากฏดังตารางที่ 13

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4	1.9
2. หัวหน้าส่วนราชการ	4	1.9
3. ผู้บริหารสถานศึกษา	14	6.8
4. ครู	185	89.4
รวม	207	100.0
วุฒิการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	-	-
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	23	11.1
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	5.8
4. ปริญญาตรี	170	82.1
5. สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.0
รวม	207	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1. น้อยกว่า 3 ปี	79	38.2
2. 3-6 ปี	93	44.9
3. มากกว่า 6 ปี	35	16.9
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 207 คน เป็นครู คิดเป็น ร้อยละ 89.4 โดยมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.1 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 3 - 6 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 5 - 9

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ภาพรวม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับการ มีส่วนร่วม	อันดับ ที่
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	3.22	0.30	ปานกลาง	4
2. ด้านบริหารงบประมาณ	3.76	0.40	มาก	1
3. ด้านบริหารงานบุคคล	3.25	0.42	ปานกลาง	3
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	3.38	0.45	ปานกลาง	2
รวม	3.28	0.33	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านบริหารงานงบประมาณ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.76$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}=3.38$) และด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=3.25$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=3.22$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานวิชาการ

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ มีส่วนร่วม	อันดับ ที่
1	กำหนดเป้าหมายด้านการพัฒนาหลักสูตรของ	2.90	1.02	ปานกลาง	10

	สถานศึกษา				
2	สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.54	1.35	มาก	5
3	เสนอความคิดเห็นการสร้างและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.89	1.30	มาก	2
4	ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นองค์การเรียนรู้ของชุมชน	3.50	1.21	ปานกลาง	6
5	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาการศึกษาด้านอื่นๆ เช่น จัดนิทรรศการวันวิชาการ กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ	2.94	1.08	ปานกลาง	8
6	สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์สืบสาน จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ	2.70	0.86	ปานกลาง	13
7	สนับสนุนให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา	2.77	0.77	ปานกลาง	11

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับที่
8	สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	3.10	1.15	ปานกลาง	7
9	กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.81	1.34	มาก	3
10	เป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.00	1.25	มาก	1
11	ปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียน	3.62	1.22	มาก	4
12	สนับสนุนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	2.91	1.01	ปานกลาง	9
13	สนับสนุนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	2.68	0.69	ปานกลาง	14
14	ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	2.76	0.71	ปานกลาง	12
รวม		3.22	0.30	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 6 พบว่าระดับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือ เสนอความคิดเห็นการสร้างและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X}=3.89$) และกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X}=3.81$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงบประมาณ

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ มีส่วนร่วม	อันดับ ที่
1	สนับสนุนการจัดงบประมาณอาหารกลางวัน และอาหารเสริมนมสำหรับนักเรียน	3.12	1.14	ปานกลาง	4
2	ตรวจสอบ กำกับติดตามการใช้จ่ายงบ ประมาณประจำปีของสถานศึกษา	3.79	1.34	มาก	2
3	ระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา	3.97	1.26	มาก	1
4	วางแผนงบประมาณด้านการศึกษา	3.63	1.22	มาก	3
5	พิจารณาหาทางช่วยเหลือสนับสนุนด้านวัสดุ ครุภัณฑ์มาใช้ในสถานศึกษา	2.92	1.02	ปานกลาง	5
6	จัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น	2.70	0.72	ปานกลาง	7
7	เสนอแนวทางในการตรวจสอบการใช้งบ ประมาณ	2.76	0.71	ปานกลาง	6
รวม		3.76	0.40	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่าระดับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ

ที่สุดคือ ร่วมระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.58$) รองลงมา คือ ร่วมตรวจสอบ กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.79$) และร่วมกันวางแผนงบประมาณด้านการศึกษา ($\bar{X}=3.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานบุคคล

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับที่
1	พิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งที่ปรึกษา และคณะกรรมการกรรมการสถานศึกษา	3.12	1.14	ปานกลาง	4
2	เสนอแนวทางในการบริหารงานบุคคล	3.79	1.34	มาก	2
3	ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการด้านบุคลากรให้สามารถใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.97	1.26	มาก	1
4	สนับสนุนให้สถานศึกษานำวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.63	1.22	มาก	3
5	สอดคล้องดูแลเกี่ยวกับจรรยาบรรณ และความประพฤติของครู	2.92	1.02	ปานกลาง	6
6	พิจารณาคัดเลือกครูดีเด่น	2.70	0.72	ปานกลาง	8
7	เป็นคณะทำงานต่างๆ ตามที่สถานศึกษาของความร่วมมือ	2.76	0.71	ปานกลาง	7
8	ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.12	1.14	ปานกลาง	5
รวม		3.25	0.42	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 8 พบว่าระดับค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการด้านบุคลากรให้สามารถใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.97$) รองลงมา คือ

เสนอแนวทางในการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=3.79$) และสนับสนุนให้สถานศึกษานำวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานทั่วไป

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับที่
1	สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	3.79	1.34	มาก	4
2	ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	3.97	1.26	มาก	1
3	กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.63	1.22	มาก	5
4	จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	2.92	1.02	ปานกลาง	8
5	ตรวจสอบ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา	2.70	0.72	ปานกลาง	11
6	ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.75	0.70	ปานกลาง	10
7	สนับสนุนให้สถานศึกษานำผลการประเมินผลการทำงานไปใช้	3.16	1.17	ปานกลาง	7
8	ประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา	3.82	1.34	มาก	3
9	ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	3.96	1.25	มาก	2
10	ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ	3.60	1.22	มาก	6

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับที่
--------	--	-----------	------	--------------------	-----------

11	ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	2.88	1.00	ปานกลาง	9
รวม		3.38	0.45	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ($\bar{X}=3.97$) รองลงมา คือ ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.96$) และประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.82$) ตามลำดับ และพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การตรวจสอบ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา ($\bar{X}=2.70$)

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง

การมีส่วน ร่วมในการ จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ตำแหน่ง								F	Sig.	คู่ที่ ต่าง
	ผู้บริหาร		หัวหน้าส่วนฯ		ผู้บริหาร		ครู				
	อปท.ฯ		(2)		สถานศึกษา		(4)				
	(1)				(3)		(4)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้าน	3.34	0.26	3.05	0.39	3.20	0.40	3.23	0.29	0.64	0.59	-

บริหารงาน											
วิชาการ											
2. ด้าน	3.43	0.50	3.07	0.38	3.26	0.38	3.27	0.41	0.53	0.66	-
บริหารงาน											
ประมาณ											
3. ด้าน	3.53	0.50	3.00	0.32	3.34	0.41	3.24	0.41	1.32	0.27	-
บริหารงาน											
บุคคล											
4. ด้าน	3.43	0.61	3.20	0.45	3.28	0.44	3.39	0.45	0.44	0.72	-
บริหารงาน											
ทั่วไป											
รวม	3.43	0.44	3.08	0.38	3.27	0.37	3.28	0.33	0.74	0.53	-

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามตำแหน่งภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วม ในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้น ฐาน	ตำแหน่ง								F	Sig.	คู่ที่ แตก ต่าง
	ม.ต้น		ม.ปลาย		ป.ตรี		สูงกว่า ป.ตรี				
	(1)		(2)		(3)		(4)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านบริหาร งานวิชาการ	2.89	0.15	3.07	0.33	3.23	2.92	3.22	0.43	1.09	0.36	-
2. ด้านบริหาร งบประมาณ	2.93	0.10	3.05	0.30	3.28	0.41	3.24	0.40	0.83	0.48	-
3. ด้านบริหาร งานบุคคล	3.06	0.06	3.08	0.23	3.25	0.45	3.36	0.45	0.54	0.66	-

4. ด้านบริหารงานทั่วไป	2.86	0.66	3.06	0.23	3.40	0.45	3.23	0.45	1.90	0.13	-
รวม	2.94	0.11	3.07	0.31	3.29	0.33	3.26	0.40	1.18	0.32	-

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามวุฒิการศึกษาภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามประสบการณ์ในการทำงาน

การมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	น้อยกว่า 3 ปี		3-6 ปี		มากกว่า 6 ปี		F	Sig.	คู่ที่แตก ต่าง
	(1)		(2)		(3)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	3.25	0.27	3.23	0.30	3.21	0.31	0.94	0.96	-
2. ด้านบริหารงบประมาณ	3.27	0.46	3.27	0.38	0.28	0.43	0.80	0.97	-
3. ด้านบริหารงานบุคคล	3.23	0.46	3.27	0.40	3.28	0.43	0.26	0.85	-
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	3.23	0.44	3.26	0.40	3.25	0.44	0.91	0.97	-
รวม	3.28	0.38	3.28	0.31	0.28	0.36	0.11	0.95	-

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ผู้ค้นคว้าอิสระได้นำเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้มาสังเคราะห์โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

ด้านบริหารงานวิชาการ	ความถี่
1. ควรสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์สืบสาน จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ	15
2. ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	14
3. ควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ	13
ด้านบริหารงานงบประมาณ	
1. ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น	18
2. ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้การใช้งบประมาณเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการตรวจสอบ	14
3. ควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์มาใช้ในสถานศึกษา ปีละ 1 ครั้ง ตามความจำเป็น	11
ด้านบริหารงานบุคคล	
1. ควรจัดโครงการคัดเลือกครูดีเด่น ปีละครั้ง	17
2. ควรสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงาน ร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษาของความร่วมมือ	12
3. ควรสนับสนุนให้สถานศึกษานำวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น	11
4. ให้คำปรึกษา และเห็นชอบเกี่ยวกับการแต่งตั้งที่ปรึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา	10
ด้านบริหารงานทั่วไป	
1. ควรให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	14
2. ควรให้มีการตรวจสอบ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา	12
3. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	10

จากตารางที่ 13 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 ขึ้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา พบว่าผู้ตอบ
 แบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านบริหารงานวิชาการ
 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควร
 สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์สืบสาน จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
 และชาติ รองลงมาคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 และควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ
 ตามลำดับ ด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียง
 ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อ
 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น รองลงมาคือ ควรจัดอบรม
 เกี่ยวกับการใช้การใช้งบประมาณ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการตรวจสอบ และควรให้การสนับสนุน
 งบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์มาใช้ในสถานศึกษา ปีละ 1 ครั้ง ตามความจำเป็น
 ตามลำดับ ด้านบริหารงานบุคคล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียงลำดับ
 ความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ควรจัดโครงการคัดเลือกครูดีเด่นปีละครั้ง รองลงมา คือ ควร
 สนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงาน ร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษาขอความร่วมมือและควร
 สนับสนุนให้สถานศึกษานำวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ และด้านบริหารงาน
 ทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้
 ควรให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา คือ ควร
 ให้มีการตรวจสอบ กำกับติดตามการดำเนินงาน ตามแผนการจัดการศึกษาและควรส่งเสริม
 สนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ สมมุติฐานของการค้นคว้าอิสระ วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการค้นคว้าอิสระ การอภิปรายผลการค้นคว้าอิสระ และข้อเสนอแนะในการค้นคว้าอิสระ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

สมมุติฐานการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ต่างกัน
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ต่างกัน
3. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ต่างกัน

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา 8 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 27 คน และครู 383 คน ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวนทั้งสิ้น 428 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระทั้งสิ้น 207 คน คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครู จำนวน 185 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ (Without Replacement)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) ที่เกี่ยวกับตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีลักษณะแบบปลายเปิด (Open Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือการค้นคว้าอิสระ โดยผู้ค้นคว้าอิสระดำเนินการนำไปส่งตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งให้ตัวแทนครูของสถานศึกษาต่างๆ เพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามจำนวน 207 ชุด กระจายกลุ่มตัวอย่างไปตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา โดยผู้ค้นคว้าอิสระดำเนินการเก็บด้วยตนเองบางส่วนและนำไปส่งตัว

แทนครูของสถานศึกษาเพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วดำเนินการเก็บคืนภายใน 2 สัปดาห์

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากสถานศึกษา จำนวน 207 ชุด ได้รับกลับคืนที่อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 207 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการค้นคว้าอิสระต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ผู้ค้นคว้าอิสระดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการค้นคว้าอิสระเชิงปริมาณ คือ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย และผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

จากผลการค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลาซึ่งสามารถสรุปผลการค้นคว้าอิสระได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการค้นคว้าอิสระพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 207 คนเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 89.4 โดยมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.1 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 3 - 6 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.2

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

จากผลการค้นคว้าอิสระพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบริหารงบประมาณรองลงมา คือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านบริหารงานวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รองลงมาคือ เสนอความคิดเห็นการสร้างและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามลำดับ

ด้านบริหารงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ร่วมระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ ร่วมตรวจสอบ กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา และร่วมกันวางแผนงบประมาณด้านการศึกษา ตามลำดับ

ด้านบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการด้านบุคลากรให้สามารถใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ เสนอแนวทางในการบริหารงานบุคคลและสนับสนุนให้สถานศึกษานำวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ด้านบริหารงานทั่วไป ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน รองลงมา คือ ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปร ภูมิภาคการศึกษาภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ผู้ค้นคว้าอิสระได้นำเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้มาสังเคราะห์โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้

ด้านบริหารงานวิชาการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะซึ่งเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ควรสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ รองลงมาคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

ด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น รองลงมาคือ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการตรวจสอบ และควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์มาใช้ในสถานศึกษา ปีละ 1 ครั้ง ตามความจำเป็นตามลำดับ

ด้านบริหารงานบุคคล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ควรจัดโครงการคัดเลือกครูดีเด่น ปีละครั้ง รองลงมาคือ ควรสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงาน ร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษาขอความร่วมมือ ควรสนับสนุนให้สถานศึกษานำวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรเป็นที่ปรึกษาและเห็นชอบเกี่ยวกับการแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ตามลำดับ

ด้านบริหารงานการงานทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ควรให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ควรให้มีการตรวจสอบ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาและควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมนึก สีมะผล (2549: 152 - 154) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับนิทัศน์ เชียงทอง (2549: 121 - 124) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ตะวัน พันธุ์ชูศรี (2552 : 111 - 115) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับวันัญฐา มณีแสง และคณะ (2553 : 13) ศึกษาการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับสมพงษ์ มะปูละ (2548: 70 - 73) ได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่ปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับเอกราช พรหมวิบูลย์ (2549 : 181 - 186) ศึกษาเรื่องสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นการปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของสังคม และความต้องการของสังคมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พาร์สัน (Parsons, 1953 : 279 อ้างถึงใน สุพจน์ เฉลยจิตร, 2545 : 10) ที่ได้สร้างทฤษฎีทางสังคมอธิบายการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไปกล่าวคือ การกระทำใดๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality) ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System) และวัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ ความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการค้นคว้าอิสระ เมื่อจำแนกตัวแปรตามตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับเอกราช พรหมวิบูลย์ (2549 : 181 - 186) ศึกษาเรื่องสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่าคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าไม่แตกต่างกันแต่ไม่สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ สุทธิศิริ (2552 : 103 - 105) ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า บุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งภายในองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับวันภูฐา มณีแสง และคณะ (2553 : 13) ศึกษาการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษากับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี ตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย สอดคล้องกับรีดเดอร์ (Reeder, 1974 : 39 – 53 อ้างถึงใน ตะวัน พันธุ์ศรี, 2552 : 29) ได้กล่าวว่า การกระทำทางสังคม (Social Action) ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยหนึ่ง และได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่เรียกว่า ความเชื่อหรือความไม่เชื่อ (Believes or Disbelieves) มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง การกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัย คือ เป้าหมาย (Goal) ความเชื่อถือที่สืบทอดกันมา (Belief Orientation) ค่านิยมมาตรฐาน (Standard Values) นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom) ความคาดหวัง (Expectation) ความผูกพัน (Commitment) แรงเสริม (Reinforcement) โอกาส (Opportunity) ความสามารถ (Ability) และการสนับสนุน (Support) ว่าการที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล ส่งผลให้ผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมไม่ว่าจะมีตำแหน่งใดในหน่วยงาน และมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ผลการค้นคว้าอิสระ เมื่อจำแนกตัวแปรตามวุฒิการศึกษาภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับเอกราช พรหมวิบูลย์ (2549 : 181 - 186) ศึกษาเรื่องสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ

เสาวลักษณ์ สุทธิศิริ (2552 : 103 - 105) ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเถิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมไม่แตกต่าง แต่ไม่สอดคล้องกับสมนึก สีมาล (2549 : 152 - 154) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม โดยความสมัครใจก็เพื่อที่จะกระทำการไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งรวมกันตามบทบาท สถานภาพ ความเชื่อ ค่านิยมประสบการณ์ต่างๆ ส่งผลให้ผู้ร่วมงานที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ผลการค้นคว้าอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับสอดคล้องกับเอกราช พรหมวิบูลย์ (2549 : 181 - 186) ศึกษาเรื่องสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์บริหารแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องเสาวลักษณ์ สุทธิศิริ (2552 : 103 - 105) ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเถิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับสุพัน สวัสดิผล (2548: 92 - 95) ที่ได้ศึกษาสภาพและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสภาพและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคล ซึ่งเดวิสและนิวส์ตรอม (Davis and Newstrom, 1985 : 187 - 189 ; อ้างถึงในเสาวลักษณ์ สุทธิศิริ, 2552 : 15) กล่าวว่า สถานการณ์กลุ่มช่วยนำไปสู่เป้าหมายของกลุ่มและความรับผิดชอบร่วมกันโดยมีแนวคิดสำคัญคือความเกี่ยวข้องด้านจิตใจมากกว่าทางกายภาพ การให้ความช่วยเหลือ เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือการมีส่วนร่วมต่างจากการยินยอม (consent) โดยการมีส่วนร่วมเป็นการแลกเปลี่ยนทางสังคมแบบสองทางมากกว่าการปฏิบัติตามการบังคับจากเบื้องบนและความรับผิดชอบ (responsibility) เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่มและเป็นกระ

บวนการทางสังคมซึ่งบุคคลเอาตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์กรและต้องการเห็นความสำคัญของงานโดยมองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาของเราไม่ใช่ของเขาจึงส่งผลให้ผู้ร่วมงานที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 ด้านบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยให้หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในประเมินคุณภาพ

1.2 ด้านบริหารงบประมาณ ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น

1.3 ด้านบริหารงานบุคคล ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนการพิจารณาคัดเลือกครูดีเด่น เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน

1.4 ด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ควรให้มีการตรวจสอบ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยให้หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการเข้ามาตรวจสอบ การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดยะลา หรือทำการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดยะลา

บรรณานุกรม

- การปกครองท้องถิ่น, กรม. (มกราคม 2554). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น. จำนง หอมแยม และคณะ. (2555). ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สอบบรรจุ ครูผู้ช่วย สพฐ. กรุงเทพฯ : ไฮเอ็ดพับลิชชิ่ง.
- ชูวงศ์ ฉายบุตร. (2539). การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์พรินต์ติ้งเซนเตอร์.
- ญาณะณี จันทรัตน์. (2549). บทบาทการจัดการศึกษาของการบริหารส่วนตำบล ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ตะวัน พันธุ์ศรี. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ธร สุนทรยุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ธีระพล สมกะเนย์. (2553). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- นวรรตน์ ศรีพรหม. (2544). โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชน. วารสารข้าราชการครู. 21(2) : 21 – 24.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานและกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่ : ลีลักษณ์การพิมพ์.
- นิทัศน์ เชียงทอง. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2547). แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สถิติศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2548). การบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : อูษาการพิมพ์.

- ผ่องศรี วาณิชสุวงษ์. (2546). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ ครั้งที่ 4. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (19 สิงหาคม 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 116. ตอนที่ 47 ก.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537. (2 ธันวาคม 2537). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 111. ตอนที่ 53 ก.
- พลศักดิ์ หลักรัตน์. (2549). **การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านบัวแดง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี**. ค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาดไทย, กระทรวง. (ม.ป.ป.). **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). **การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ**. กรุงเทพฯ : บุคพอยท์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 124. ตอนที่ 47 ก.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). **พฤติกรรมการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : มติชน.
- โรงเรียนในอำเภอยะหา [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.yala2.go.th/>. [2555, ธันวาคม].
- วณัฐา มณีแสง, อรสา โกศลนันทกุล, และสุวรรณ โชติสุกานต์. (2553). การสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี. **วารสารบัณฑิตศึกษา**. 4(3) : 13 – 24.
- วุฒินันท์ สิงห์โพนทัน. (2544). **บทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). **การปฏิรูประบบบริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2542**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมพงษ์ มาปูเลาะ. (2548). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมนึก สีมาผล. (2550). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุพันธ์ สวัสดิผล. (2548). **สภาพและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เสาวลักษณ์ สุทธิศิริ. (2552). **การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเคียงชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- แสนสุข อำนวยการ. (2551). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษ. สำนักมาตรฐานการศึกษา. (2545). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : สำนักมาตรฐานการศึกษา.**
- อิทธิ คำเพราะ. (2548). **กระบวนการพัฒนาชุมชน**. เลข : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- เอกราช พรหมพิบูลย์. (2549). **สภาพการรับรู้และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แอนนา หงษ์สามสิบเจ็ด. (2546). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำเภอยะหา. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/>. [2555, ธันวาคม 15].
- ไอพี หะยีสำเม้ง. (2552). **ปัญหาการบริหารงบประมาณ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

(1) หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability)ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach,1990 ; อ้างถึงในพ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์, 2546 : 147)

$$\text{โดยใช้สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum si^2}{S} \right]$$

เมื่อ α แทนค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
 K แทนค่าจำนวนข้อของเครื่องมือ
 si^2 แทนค่าผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 $\sum si^2$ แทนค่าผลรวมของความแปรปรวนคะแนนรวมทุกข้อ

(2) หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้สูตรของโรวินELLIและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 34-37 ; อ้างถึงในฟองศรี วณิชยศุภวงศ์, 2546 : 140)

$$\text{โดยใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
 $\sum R$ แทนค่าผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทนจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อหาค่า IOC ในแต่ละข้อแล้ว นำค่าที่ได้ไปใส่ในแบบฟอร์ม การรายงานค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเป็นรายชื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ ค่า IOC จะต้องมามีค่า ≥ 0.5 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ค่าร้อยละ (Percentage) (Guilford, 1981 : 18 ; อ้างถึงในไอพี หะยิสานเม้ง, 2552 : 120)

$$\text{โดยใช้สูตร } P = \frac{f}{n}$$

เมื่อ P แทนค่าร้อยละ
 f แทนค่าจำนวนหรือความถี่ที่ต้องการหาค่าร้อยละ
 n แทนค่าจำนวนของข้อมูล

(2) ค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Arithmetic Mean) (Guilford, 1981 : 18 ; อ้างถึงในไอพี หะยิสานเม้ง, 2552 : 120)

$$\text{โดยใช้สูตร } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย
 $\sum fx$ แทนค่าผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทนค่าจำนวนข้อของแบบสอบถาม

(3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พิสนุ ฟองศรี, 2549 : 163-164)

$$\text{โดยใช้สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทนค่าผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง

$$\frac{(\sum x)^2}{N} \text{ แทนค่าผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง}$$

$$N \text{ แทนค่าจำนวนในกลุ่มตัวอย่าง}$$

(4) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้ F-test โดย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) (พ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 180)

$$\text{โดยใช้สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทนอัตราความแปรปรวนทางเดียว

MS_b แทน Mean Square between Groups

MS_w แทน Mean Square within Groups

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Test) (พ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ , 2546 : 182)

$$\text{โดยใช้สูตร } F = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^2}{MS_w (1/n_1 + 1/n_2)(k-1)}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2

MS_w แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

n_1, n_2 แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ภาคผนวก ข

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามผลการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

การมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ผลการพิจารณาของผู้ เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านบริหารงานวิชาการ						
ข้อที่ 1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้

ข้อที่ 4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 5	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 6	0	1	1	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านบริหารงบประมาณ						
ข้อที่ 15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ(ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ผลการพิจารณาของผู้ เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านบริหารงบประมาณ (ต่อ)						
ข้อที่ 18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 21	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านบริหารงานบุคคล						
ข้อที่ 22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 25	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 26	1	0	1	2	0.66	ใช้ได้
ข้อที่ 27	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อที่ 28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 29	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านบริหารงานทั่วไป						
ข้อที่ 30	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 32	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 35	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 37	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 38	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ(ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ผลการพิจารณาของผู้ เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านบริหารงานทั่วไป (ต่อ)						
ข้อที่ 39	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 40	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

2. แบบสอบถามชุดนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ตามขอบข่ายงานของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอนตามสถานภาพที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. การตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลเสียใดๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน ข้อมูลที่จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะใช้สำหรับวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ดีล๊ะ สะมะแอ

(นางสาวดีล๊ะ สะมะแอ)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. ตำแหน่ง

☐ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

☐ หัวหน้าส่วนการศึกษา

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ ครู
- 2. วุฒิการศึกษา
 - ☐ ประถมศึกษา
 - ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
 - ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - ☐ ปริญญาตรี
 - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
- 3. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - ☐ น้อยกว่า 3 ปี
 - ☐ 3 – 6 ปี
 - ☐ มากกว่า 6

ตอนที่ 2

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภออำเภอยะหา จังหวัดยะลา

.....

แบบสอบถามตอนที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา ตามขอบข่ายงานของสถานศึกษา 4 ด้าน
คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอยะหาจังหวัด
ยะลา โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด

- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาก
 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปานกลาง
 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย
 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านบริหารงานวิชาการ						
1	ร่วมกำหนดเป้าหมายด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
2	การสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
3	ร่วมเสนอความคิดเห็นการสร้างและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
4	ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นองค์การเรียนรู้ของชุมชน					
5	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาการศึกษาด้านอื่นๆ เช่น จัดนิทรรศการวันวิชาการ กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ					
6	การสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ					
7	การสนับสนุนให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา					

8	การสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน					
9	ร่วมกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
10	ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านบริหารงานวิชาการ (ต่อ)						
11	ร่วมปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียน					
12	สนับสนุนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา					
13	การสนับสนุนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
14	การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
ด้านบริหารงานงบประมาณ						
15	การสนับสนุนการจัดงบประมาณอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมสำหรับนักเรียน					
16	ร่วมตรวจสอบ กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา					
17	ร่วมระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา					
18	ร่วมกันวางแผนงบประมาณด้านการศึกษา					
19	มีส่วนร่วมในการพิจารณาหาทางช่วยเหลือสนับสนุนด้านพัสดุ ครุภัณฑ์มาใช้ในสถานศึกษา					

29	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา					
ด้านบริหารงานทั่วไป						
30	การสนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น					
31	การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน					
32	มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
33	มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา					
34	มีส่วนร่วมในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
35	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
36	การสนับสนุนให้สถานศึกษานำผลการประเมินผลการดำเนินงานไปใช้					

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านบริหารงานทั่วไป (ต่อ)						
37	มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา					
38	มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา					
39	การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ					

40	มีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
----	---	--	--	--	--	--

ตอนที่ 3

แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

.....

คำชี้แจง

โปรดเขียนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การบริหารงาน

วิชาการ.....

.....

.....

2. การบริหารงานงบ

ประมาณ.....

.....

.....

3. การบริหารงาน

บุคคล.....
.....
.....

4. การบริหารงาน

ทั่วไป.....
.....
.....

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ด้านบริหารงานวิชาการ	.957
ด้านบริหารงานงบประมาณ	.859
ด้านบริหารงานบุคคล	.889
ด้านบริหารงานทั่วไป	.901
รวมทั้งฉบับ	.928

ภาคผนวก จ
หนังสือของความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ภาคผนวก จ
รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

1. เทศบาลตำบลปะแต
2. องค์การบริหารส่วนตำบลตาชี
3. องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา

4. โรงเรียนบ้านปะแต
5. โรงเรียนบ้านรัตนา
6. โรงเรียนบ้านเตรียมปัญญา
7. โรงเรียนบ้านตาชี

ภาคผนวก ข
รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

1. เทศบาลตำบลยะหา
2. องค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจชินเน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลบาโง๊ะ
5. องค์การบริหารส่วนตำบลละแอ
6. โรงเรียนบ้านป่าแค
7. โรงเรียนบ้านเจาะตาแม
8. โรงเรียนบ้านบูเกะหมุโน
9. โรงเรียนบ้านกาตอง
10. โรงเรียนบ้านบาโงะซีแน
11. โรงเรียนบ้านซีเยะ
12. โรงเรียนราษฎร์อุทิศ (ปู่แล)
13. โรงเรียนบ้านตันหยง
14. โรงเรียนบ้านลิตอ
15. โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ)
16. โรงเรียนบ้านตันหยง (สาขาน้ำเต็ง)
17. โรงเรียนบ้านท่าละมัย
18. โรงเรียนบ้านบะยอ
19. โรงเรียนบ้านบาจู
20. โรงเรียนสามัคคี
21. โรงเรียนบ้านลือเน็ง
22. โรงเรียนบ้านหลักเขต
23. โรงเรียนบ้านพวงแฉ
24. โรงเรียนอาสินศึกษา
24. โรงเรียนบ้านตากอ
25. โรงเรียนบ้านยะหา
26. โรงเรียนบ้านละแอ
27. โรงเรียนบ้านวังสำราญ

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
สถานที่ทำงาน | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา |
|--|--|
2. นายพรชัย มณีรัตน์
วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
สถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปะแต
โรงเรียนบ้านปะแต ตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
3. นางสาวปรวี รัชัธรรม
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
สถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการกองการศึกษา
เทศบาลตำบลท่าสาป ตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ – สกุล	คิ๊ยะ สะมะแอ
วัน เดือน ปี เกิด	14 มกราคม 2525 ที่อยู่ปัจจุบัน 53 หมู่ที่ 3 ตำบลกอตตืออระ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคูวา มัธยมศึกษา โรงเรียนเดชะปัตตานานุกุลปัตตานี ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ประสบการณ์การทำงานในอดีต	นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังพญา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา นักวิชาการศึกษา เทศบาลตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน	หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลวังพญา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา